

tilgang af arbejdskraft skal beskæftiges i produktivt arbejde, konkurrencen fra udlandet skærpes stadig og stiller større krav til industriens konkurrenceevne. Industrien må udbygge sin eksport og samtidig styrke sin position på hjemmemarkedet.

For at industrien skal kunne opfylde disse krav, må det være et generelt mål at søge tilrettelagt den økonomiske politik her i landet således, at man fremmer investeringslysten og -evnen i dansk industri og skaber incitament til forbedring og udvidelse af den igangværende produktion og til etablering af nye virksomheder.

Prisaftaleloven indgår som et led i denne politik og må derfor udformes således, at man ikke ved indførelse af regulerende kontrolforanstaltninger, hvis samfundsmæssige nødvendighed ikke er nøje begrundet, hemmer såvel industriens initiativ og produktionssevne, som befolkningens interesse i at anbringe opsparede midler i erhvervsaktiviteter.

Man finder iøvrigt anledning til allerede indledningsvis at bemærke, at et studium af betænkningen efterlader det indtryk, at man ved dens koncipering — selvom man enkelte steder har nævnt, at erhvervsmaessige aftaler m. v. kan være sunde og betydningsfulde — så ganske overvejende har haft blikket åbent for de eventuelle ulemper, der kan være forbundet med erhvervsaktivitetens samarbejde — ja, nærmest har haft en art forudindstilling mod aftaler og vedtagelser indenfor næringslivet. Denne meget kritiske indstilling kommer også adskillige steder til udtryk i betænkningens hele ordvalg; man kommenterer — for blot at citere et enkelt eksempel — et fra erhvervsside fremsat synspunkt med bemærkningen: „Man kan ikke frakende den refererede argumentation enhver berettigelse“ (bet. pag. 77). Det falder i tråd hermed, at man i flere tilfælde synes at drage industriens evne og vilje til selv at tilrettelægge produktion og salg på den mest effektive måde i tvivl (f. eks. bet. pag. 71), skønt ingen kan være mere interesseret i produktivitets fremme end industrien selv.

Industrirådet må beklage, at den her refererede indstilling har sat sit præg på betænkningen, og man kan vanskeligt frigøre sig for det indtryk, at denne indstilling har påvirket betænkningens konklusioner.

Industrien ønsker selvsagt ikke på nogen måde at forsvare aftaler og vedtagelser, der fører til misbrug, men man finder det ganske uomtvisteligt, at erhvervsmaessige aftaler m. v. på adskillige områder er en nødvendighed — ikke mindst set ud fra betænkningens primære målsætning — for at opnå den bedst mulige effektivitet i produktion og afsætning. Disse aftalers formål er normalt at søge at undgå usunde omsætningsforhold og at sikre en sådan stabilitet i afsætningen, at det er forsvarligt at foretage de investeringer og den tilrettelæggelse af produktion m. v., som er en nødvendig forudsætning for at opnå den størst mulige effektivitet. Tilsvarende aftaler kendes også i vidt omfang indenfor landbruget og på arbejdsmarkedet.

Forekomsten af karteller og andre konkurrencebegrænsende aftaler er ofte en naturlig konsekvens af den økonomiske og tekniske udvikling, der har fundet sted. Danmark har på grund af sin størrelse kun begrænsede muligheder for stordrift og specialisering, og kun hvis samfundet gør det muligt for virksomhederne at samarbejde med henblik på rationalisering af produktion, transport og afsætning vil nogle af stordriftens fordele kunne udnyttes til gavn for samfundet. Virksomhederne bør have adgang til at indgå aftaler om samarbejde, og bestemmelserne om kontrol med aftaler såvel som med eneproducenter bør tilrettelægges således, at staten vel kan føre kontrol med aftalerne, men myndighedernes indgreb bør kun rettes mod aftaler med eventuelt samfundsskadeligt indhold. Kontrollen må ikke gribe ind overfor de mange aftaler og vedtagelser m. v. med rimelige og legitime formål og må ikke fratage virksomhederne incitamentet til tekniske og økonomiske fremskridt, ligesom kontrollen stadig må have for øje, at virksomhedernes eksportbestræbelser ikke hemmes.

Industrirådet finder det rigtigt i forbindelse med omtalen af myndighedernes kontrol med aftaler m. v. at understrege, at indførelse af nyordning af så omfattende karakter som i betænkningen foreslået må anses for uforholdsmæssige når henses til, at der allerede under den bestående retstilstand er mulighed for at sikre varetagelsen af berettigede samfundsinteresser.

Som nærmere omtalt nedenfor har dan-